

ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ

ಸುಮಿತ್ ಅರೋರ

ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯದ ಆರೈಕೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ' (ಇಸಿಸಿಇ) ಕುರಿತು ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯವು ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದ ಹೊಸ ಕರಡು ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು, ಮಾನಕ ಗುಣಮಟ್ಟಗಳು ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನ ಗಮನ ಹರಿಯಿತು. ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಕೆಯತ್ತ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಗಣಿತ ಕೌಶಲ ಕಲಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಇಸಿಸಿಇಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳಲ್ಲ ಒಂದು. ಆದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಆ ಮಗು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಯಾರಾಗಿದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರಿಯಬಹುದು ಎಂಬ ಅಚ್ಚರಿ ನನಗಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ನಾನು ಕೆಲವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಗನವಾಡಿಯಿಂದ ಕಲಿತು ಬರುವ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಬರಲು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಏನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ? ಹಾಗೂ ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಯಾವ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅವರು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ನನ್ನ ಭೇಟಿಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಸಂದರ್ಶನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಒಂದಷ್ಟು ಹಿನ್ನೆಲೆ ನೋಡೋಣ. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 1975ರಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಶಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (ಐಸಿಡಿಎಸ್) ಜಾರಿ ಮಾಡಿತು. ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲರುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಕಿಯರ ಮೂಲಕ ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಐಸಿಡಿಎಸ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜನನಪೂರ್ವದಿಂದ

ಹಿಡಿದು ಆರನೇವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ, ಲಸಿಕೆ ಹಾಕುವುದು, ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಬಿರಗಳೂ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಂದ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ನನ್ನ ಸಂಶೋಧನಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜತೆ ಮಾತಾಡಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮೇದಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲರುವ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಮೇದಕ್ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಈಗಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿನ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳ ಜತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಾನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಂದಷ್ಟು ನೆರವು ನನಗೆ ಸಿಗಬಹುದು ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ. ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್ ತಂಡದ ಜತೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದ ನಂತರ, ನನ್ನ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮ ಗೊಳಿಸಿ ಐವರು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂದರ್ಶನ ನಡೆಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಬರುತ್ತಿರಲಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದೊಂದು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪರಿಚಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ನನಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಿ, ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಮಾತುಕತೆ ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತು ವಿಷಯದ ಅನುಸಾರ ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿದೆ ಹಾಗೂ ಇಂತಹವೇ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದ್ದ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನೂ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾಪ್ರಗತಿ

ಓದು ಬರಹ ಹಾಗೂ ಗಣಿತಜ್ಞಾನ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಾದರೆ, ಅಂಗನವಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಹಾಗೂ ಹೋಗದೇ ಇರುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸರ್ವಾನುಮತದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. 'ಇಸಿಸಿಇ'ಯು ರೂಪಿಸಿದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಕರಡಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ತಯಾರಾಗುವಷ್ಟು ಓದು ಬರಹ ಹಾಗೂ ಗಣಿತದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಿರಬೇಕು (ಎಂಡಬ್ಲ್ಯೂಡಿ, 2012). ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರಂತೂ ಇನ್ನೂ

ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರುಪಯೋಗಿ ಎಂದರು. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಎರಡು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ರಾವ್ ಎಂಬುವವರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ (2010), ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಪಶ್ಚಿಮದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಕಳಪೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅಂಗನವಾಡಿಗೇ ಹೋಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಲ್ಲಗೆ ಹೋದ ಮಕ್ಕಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗನವಾಡಿಗೇ ಹೋದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಸುಲಭ ಎನ್ನುವ ಅವರು, ಇದಕ್ಕೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಪರಿಪಾಠ ರೂಢಿಯಾಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಡಲು ಅಥವಾ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಲು ಯಾವತ್ತೂ ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಲಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ಬರುವ ಮಕ್ಕಳು ಹ್ಯಾಲೋಜನ್ ಬಲ್ಬ್‌ಗಳಂತೆ. ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳು ಟ್ಯೂಬ್‌ಲೈಟ್' ಎಂದು ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಮಕ್ಕಳು, ಆ ಬಳಿಕ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಮಕ್ಕಳು, ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಲು ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಕರು ಹೆಚ್ಚು ಶುಲ್ಕ ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ಅವರು ಪರಾಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರ ನಿರೀಕ್ಷೆ

ಅಂಗನವಾಡಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅದು ಇಸಿಸಿಇ ರಚಿಸಿರುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಕರಡುಪ್ರತಿಗೆ ತುಂಬಾ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರದ ಜ್ಞಾನ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಹೊಂದಿರುವುದು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದೆ. ಕಲಿಕಾ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶುಚಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರ ಪಾಲಕರು

ಸಹ ಈ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಂಗನವಾಡಿಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವುದೇನು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ದಾಖಲಾತಿಯೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು, ಇಸಿಸಿಇಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದರೆ, ಆಗ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಹೇಳಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆ ದೊಡ್ಡದು. ಹೀಗಾಗಿ ಶಾಲಾ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಂಶದತ್ತ ಗಮನ ಕೊಡಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಗನವಾಡಿಗೇ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿರುವ ಐದು ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ (ಶರ್ಮಾ, ಸೇನ್ ಹಾಗೂ ಗುಲಾಟ, 2008). ರಾವ್ (2010) ಅವರು ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಒತ್ತಡದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಐಸಿಡಿಎಸ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಮಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಐಸಿಡಿಎಸ್‌ನ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಭಾಗವು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಂಶೋಧಕ ಹಾಗೂ ಲೇಖಕರು ಬರೀ ಆಹಾರದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಡ್ರೀಜ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (2006). ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರ ಸಾಕಷ್ಟು ದಾಖಲೆ-ಪತ್ರದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೇ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ರಾವ್ (2010) ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಪ್ರತಿ ದಿನದಲ್ಲ ಕೇವಲ 45 ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಜತೆ ಮಾತಾಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಕರಡು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಕಾರ ಆಕೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳೆಯಬೇಕು. ಉಳಿದ ಸಮಯವನ್ನು ದಾಖಲೆ ಬರೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕಳಪೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ಆರಂಭಿಕ ಬಾಲ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ತರಬೇತಿ ನೀಡದಿರುವುದು. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು 26 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸೇವಾಪೂರ್ವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಆ ಪೈಕಿ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ತರಬೇತಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ (ಶರ್ಮಾ, ಸೇನ್ ಹಾಗೂ ಗುಲಾಟ, 2008). ಈಗ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ತರಬೇತಿಯು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಿದ್ದು, ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ದೂರವಿದೆ ಎಂದು ಕಾರ್ಯತಂಡವೊಂದು ಹೇಳಿತ್ತು (2008).

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಗೌರವಧನವು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ಇದೂ ಒಂದು ಕೊರತೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಫಾರಸುಗಳು

ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅತಿ ಒತ್ತಡದ ಕೆಲಸಗಳೇ ಕಾರಣ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯದೊತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ:

1. ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಿಗದಿಯಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ, ಒಬ್ಬರೇ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಇರುವ ಅಂಗನವಾಡಿಗೇ ಆಗುವ ಸಮಸ್ಯೆ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ತರಬೇತಿದಾರರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಅಂಗನವಾಡಿ ತರಬೇತುದಾರರ ಗೈರುಹಾಜರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು

ಅದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯತಂಡವೊಂದರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ (2008), ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗನವಾಡಿಗೂ ಇಬ್ಬರು ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಇರಬೇಕು. ಒಬ್ಬರು ಮೂರು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು 3ರಿಂದ 6 ವರ್ಷದ ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

2. ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಕಾಗದ ಪತ್ರ, ದಾಖಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನೇ ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಎಂಥ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

3. ಸಮುದಾಯದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರ ಬದಲಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಶಾಲೆಗಳೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಅಂಗನವಾಡಿಗೇ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳು ತಮಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರೇರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಶಾಲೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಅದರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಕೂಡ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ದೀಪಾ ಸಿನ್ಹಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (2006).

ಈ ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮಾದರಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದರೂ, ಐಸಿಡಿಎಸ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಅಂಗವಾದ ಶಾಲಾಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೇಗಿದೆ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಕೆಲವೊಂದು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಡೆ ಗಮನ ಹರಿಸದೇ, ಕೇವಲ ಐಸಿಡಿಎಸ್‌ನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣ ಮಾಡಿದರೆ ಉಪಯೋಗ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿರುವ 158 ದಶಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮೇಲೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ನಿಜಕ್ಕೂ ಕಳಕಳ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡಲೇ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ತುರ್ತು ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನಾದರೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

References

1. Sharma, A., Sharma Sen, R. and Gulati, R (2008): Early childhood development policy and programming in India: Critical issues and directions for paradigm change, Washington D.C, USA: International Journal of Early Childhood pp. 65-83
2. Rao, N. (2010): Pre-school Quality and the Development of Children From Economically Disadvantaged Families in India, Hong Kong: Taylor & Francis Group
3. Sinha, D. (2006): Rethinking ICDS: A Rights Based Perspective, India: Economic and Political Weekly (Vol. 41, No. 34) pp 3689-3694
4. Working Group on Children under Six (2007): Strategies for Children under Six, India: Economic and Political Weekly (Vol. 42, No. 52) pp 87-101
5. Dreze, J. (2006): Universalisation with Quality: ICDS in a Rights Perspective, India: Economic and Political Weekly (Vol. 41, No. 34) pp 3706-3715

ಸುಮಿತ್ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲ ಎಂ.ಎ (ಶಿಕ್ಷಣ) ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಅವರು ಪ್ರಥಮ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಫೌಂಡೇಶನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಲಹೆಗಾರರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು. ನವದೆಹಲಿಯ ಶ್ರೀರಾಮ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಪದವಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಬೈನ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವ ಇವರು, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ನಾಯಕತ್ವ - ಇವರ ಆಸಕ್ತಿಯ ವಿಷಯಗಳು. ಅವರ ಇಮೇಲ್: sumit.arora13@apu.edu.in